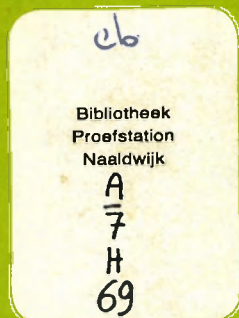

PROEFSTATION VOOR TUINBOUW ONDER GLAS TE NAALDWIJK

Reisverslag: Pescia, Italië

Periode: 5 - 9 september 1986

Doel:

- deelnemen aan chrysantencongres (op uitnodiging)
- bezoeken van en jureren op bloemententoonstelling
- kennis nemen van de chrysantenteelt op bedrijven

Deelnemers:

Ben van der Hoeven,
Proefstation Naaldwijk
Koos Verbeek,
voorzitter van de
chrysantencommissie van de NTS

Intern verslag nr. 67

Naaldwijk, oktober 1986.

BIBLIOTHEEK
PROEFSTATION VOOR TUINBOUW
ONDER GLAS TE NAALDWIJK

224 3704

INHOUD

	Pag.
1. Inleiding	3
2. Bloementoontstelling	3
3. Chrysantencongres	3, 4
4. Chrysantenteelt op bedrijven	4
4.1. Inrichting kassen	4
4.2. Verwarming	4
4.3. Watergeven	4
4.4. Grondontsmetting	5
4.5. Plantmateriaal	5
4.6. Knopvorming	5
4.7. Gewasbescherming	5, 6
4.8. Buitenteelt	6
4.9. Oppervlaktebenutting	6
4.10. Kwaliteit	6, 7
4.11. Oogst	7
5. Afzet	7
6. Samenvatting	7

A
7
H
69

1. Inleiding

Toscane behoort tot een van de belangrijkste bloementeelgebieden van Italië. In dit gebied ligt de stad Pescia (ten oosten van Pisa) waar iedere twee jaar een bloemententoonstelling en een bloemencongres wordt georganiseerd.

Bij ieder congres stelt men steeds één bloemgewas centraal. Dit jaar werd de 18e tentoonstelling/congres gehouden. Vier jaar geleden stond gerbera, twee jaar geleden gypsophila en dit jaar chrysant op het congres centraal.

Er waren onder andere vele buitenlandse onderzoekers uitgenodigd om een inleiding over een chrysantenonderwerp te houden.

De inleiders zijn ook verzocht om te jureren bij de ingezonde bloemen op de tentoonstelling. De organisatoren hadden enkele excursies georganiseerd om de inleiders een indruk te geven van de chrysantenteelt en de bloemenafzet in dit gebied.

2. Bloemententoonstelling

Op 5 september vonden de jurering van de ingezonden bloemen en de opening van de tentoonstelling plaats. De tentoonstelling werd in een nieuwe hal in Pescia gehouden en was voor het publiek van 6 tot en met 14 september elke dag toegankelijk. Men verwachtte ruim 150 duizend personen. Deze tentoonstelling lijkt op een soort vaktentoonstelling Aalsmeer maar dan veel kleiner en eenvoudiger.

Wel was de variatie en soorten snijbloemen en potplanten vrij groot. De meeste anjers waren van goede kwaliteit, maar bij de rest van de snijbloemen liet de kwaliteit te wensen over. Binnen een vaas kwamen bijvoorbeeld grote verschillen voor in rijpheid en takvolume. Ook qua gezondheid kwamen nogal wat ongerechtigheden voor (mineervlieg, spint, trips).

3. Chrysantencongres

Op 8 september werd voor telers, voorlichters, onderzoekers en andere belangstellenden een chrysantencongres gehouden. Voor deze chrysantendag waren vele buitenlandse onderzoekers uitgenodigd om een inleiding te verzorgen. Het programma van die dag zag er als volgt uit:

- 09.00 uur De belangrijkheid en perspectief van de chrysantenteelt internationaal gezien, door L. Attalla (Italië).
- 09.30 uur Economische betekenis en de dynamiek van de chrysantenteelt in Italië, door M. Guileane (Italië).
- 10.00 uur Veranderingen en algemene aspecten van de teelttechniek voor chrysanten, door P. Lemattre (Frankrijk).
- 11.00 uur De reacties van jaarrondchrysanten op licht, belichtingsmethoden en temperatuur, door K.E. Cockshull (Engeland).
- 11.30 uur Effecten van onderbrekingsbehandelingen op groei, bloei en kwaliteit en energiebenutting bij chrysanten, door A.P. van der Hoeven (Holland).
- 12.00 uur Bemesting en relatie grond-water-lucht bij chrysanten, door R. Röber (Duitsland).
- 14.30 uur Chrysantenteelt in Japan en ervaringen met zomerbloeiende rassen, door M. Shibata (Japan).

- 15.00 uur Innovaties bij de teelt van potchrysanten, door J. Boeskov (Denemarken).
15.30 uur Bacterieziekten bij chrysanten, door M. Lemattre (Frankrijk).
16.30 uur Discussie.

De inleidingen worden in het Italiaans vertaald en in boekvorm aan de deelnemers van het congres toegestuurd.
Naar schatting waren een 60-tal telers en 25 andere geïnteresseerden aanwezig.
Voor de onderzoekers waren vooral de onderlinge contacten en de excursies leerzaam en interessant.
Vanwege de taalbarrière kwamen de lezingen niet allemaal goed over en viel de discussie tegen.

4. Chrysantenteelt op bedrijven

Tijdens de excursies is een bewortelingsbedrijf en een zestal teeltbedrijven (snijchrysanten) bezocht. Hoewel dit land zonrijker is dan Nederland, zijn de teeltomstandigheden niet altijd even gunstig. In de zomer is het vaak te warm voor knopvorming en bloei. In herfst en winter is er in dit gebied veel bewolking, regen en heerst er vaak een hoge luchtvochtigheid. Bovendien kan het er in de winter flink vriezen, tot 10° C onder nul. Mede hierdoor is de teelt er niet eenvoudig en zeker niet goedkoper dan in Nederland. De bedrijfsstructuur is verschillend met die in Nederland en in onze ogen sterk verouderd.

4.1. Inrichting kassen

De kassen in het gebied van Pescia zijn grotendeels eenvoudige kassen met plastic of glazen bedekking. Vooral de plastic kassen zijn van beperkte grootte, omdat alleen de zijgevels open kunnen voor de noodzakelijke ventilatie in de warme zomer. De bedrijfsgrootte varieert sterk. De door ons bezochte bedrijven waren van ongeveer dezelfde grootte als dat wij in Nederland kennen.

4.2. Verwarming

De verwarming vindt vooral plaats door grote, verrijdbare heteluchtkachfels. Deze nemen veel plaats in in de teeltruimte en veroorzaken ook vaak een belemmering bij de oogst. Slechts in een enkele kas lag pijpverwarming, die dan uitsluitend langs de gevels was gemonteerd. In de winter wordt er echter niet op alle bedrijven doorgeteeld. Velen hebben in de winter de kassen tijdelijk leeg liggen, omdat de energie te veel kost en de kwaliteit door de donkere winters onvoldoende is.

4.3. Watergeven

Het watergeven vindt plaats door een regenleiding boven het gewas (+ 1 per 3 meter) en vaak ook een gietdarm onder in het gewas. Op enkele bedrijven zagen wij een ontzettend slechte waterverdeling. Vooral direkt onder de regenleiding kwamen erg veel droge stroken voor. Dit probleem onderkende men onvoldoende, omdat men van mening was dat de problemen ontstonden door pythium en/of juist te veel water

op die plaatsen.

4.4. Grondontsmetting

Aan grondontsmetting voor chrysanten wordt in dit gebied nog weinig gedaan. Enkele telers gebruiken één keer per jaar Basamid en een enkele keer wordt er gestoomd. Op de meeste bedrijven wordt al jaren achtereen geteeld zonder grondontsmetting maar de problemen met aaltjes, bacterie en schimmelziekten in de grond nemen toe. Resultaten van methylbormide vond men niet zo best en omdat men zelf niet over een ketel voor het stomen beschikt is stomen erg duur.

4.5. Plantmateriaal

Op de bedrijven in het gebied rond Pescia worden los bewortelde stekken geplant. Een belangrijk deel wordt geleverd door Valdiflora, een bewortelingsbedrijf in die streek. Dit bedrijf koopt hiervoor ongewortelde stekken in: voor de jaarrondeelt bij de Fa. Yoder, die de stekken in Kenia produceert en voor de normaalteelt bij de Fa. P. van der Kamp in Holland. Ook worden er wel stekken geleverd door Van Zanten Italia en Fides. Hoewel de stekken uit Kenia aanmerkelijk dikker en zwaarder waren dan die uit Nederland, was de kwaliteit van beide herkomsten goed. Voor gewortelde stekken moeten de telers ruim 16 cent per stek betalen exclusief royalties. Dit is een aanmerkelijk hogere prijs dan in Nederland voor stekken in perspotten moet worden betaald.

4.6. Knopvorming

Naast de gebrekkige luchttingsmogelijkheden was het ook niet mogelijk om de verduistering 's nachts een kiertje open te trekken. Veelal werkt de verduistering wel automatisch met behulp van een elektromotor, maar men durft deze niet te laten "lopen" zonder dat men zelf erbij is. Men verduistert over het algemeen + 14 uur per nacht. De temperatuur onder de verduistering moet in de zomer bijzonder hoog zijn, waardoor nogal wat bloeiverlating optreedt. Men start met verduisteren + 4 á 5 weken na het planten en de korte-dag-periode duurt soms door de hoge nachttemperatuur ook nog enkele weken langer dan in Nederland. Vooral bij het ras Spider komen er nogal wat problemen voor met de knopvorming. Erg wilde bloemen en takken met veel doorgroei zijn in de zomer dan ook niet te voorkomen. Verder benut men het vele zonlicht onvoldoende. Grote brede stroken verduisteringsfolie veroorzaken veel schaduw. Door het slecht sluiten van de verduistering is de bloei ongelijk en wordt er vaak enkele weken lang in één planting geoogst. Dit geeft uiteraard grote problemen met de kwaliteit en de oogst.

4.7. Gewasbescherming

De gewasbescherming geeft ook nogal wat problemen. Over het algemeen heeft men (te) weinig kennis van de middelen en de parasieten voor een goede preventieve gewasbescherming. Veel problemen komen voor: onder andere mineervlieg, witte roest, trips en spint. Vooral op die bedrijven die hier wat minder aandacht aan schenken, zijn de gewassen soms totaal aangetast met mineervlieg en soms ook moet roest. Tegen botrytus en roest wordt bijna uitsluitend Dithane M 45 gebruikt, doch vooral ook door de zware groei en de hoge temperatuur heeft men op het

eind van de teelt nogal wat bruin blad. Tegen witte roest gebruikt men Plantvax.

Op een bedrijf vindt er op grote schaal groeipunt-abortie plaats. Zover wij konden nagaan was dit een gevolg van het spuiten van gewasbeschermingsmiddelen met name in dit geval bespuiting met 125 ml Funginex en 200 gr. Lannate per 100 liter water die ook nog 's avonds werd uitgevoerd.

Ook een bespuiting met 150 cc Hosthation halverwege de teelt op onder andere Spider had een flinke verbranding tot gevolg.

Om witte roest te voorkomen kiest men vaak ongevoelige rassen, zoals Marble, Refour en Cappa Yellow. Voor de meeste ziekten gebruikt men dezelfde gewasbeschermingsmiddelen als in Nederland, maar ze worden minder frequent en niet zo intensief toegepast.

Dit omdat de afzet niet gericht is op export en enkele blaadjes met mineergangen en dergelijke geen problemen geven.

4.8. Buitenteelt

Op kleine schaal worden er ook wat chrysanten buiten geteeld. Dit zijn dan ook de zogenaamde jaarrondrassen die na de lange dagperiode handmatig verduisterd worden. Deze chrysanten waren van duidelijk betere kwaliteit dan in de kas en de groei was ook veel gelijkmatiger. Dit vooral door de veel betere start en groei van de teelt buiten, dan de teelt in kassen waar men door de slechte waterverdeling, veel last heeft van zoute plekken. Buitenteelt is echter alleen in de zomer mogelijk, met het risico van wind- en regenschade.

4.9. Oppervlaktebenutting

Opvallend waren de brede paden tussen de bedden en het pas na enkele weken weer volplanten van de kas na de vorige teelt. Twee á drie weken leegliggen was geen bijzonderheid. Een slechte start van de nieuwe teelt in een kas die vaak voor 3/4 droog en dor was, is dan ook niet zo verwonderlijk.

4.10. Kwaliteit

De tak was over het algemeen erg lang maar wel stevig. De trosstelen zijn erg lang, wat men in Italië erg op prijs stelt. De bladkwaliteit is matig tot slecht. Dit vooral door aantasting van onder andere mineervlieg en botrytis. De bloem is vooral in de zomer erg wild en daardoor minder mooi. Het opnieuw knopen maken in het hart van de bloem vindt veelvuldig plaats (onder andere Spider, Marble, Delta en andere). De sortering zou veel beter kunnen. In een bos zijn de rijpheidsverschillen vaak erg groot en de takken zijn verre van uniform. Verder zijn de bloemen en de takvorm vanwege de hoge temperatuur veelal niet mooi en zijn de stelen kaal omdat veel afgestorven blad moet worden verwijderd. Door de teeltomstandigheid en ook door de rassenkeus zijn de bloemstelen erg lang. Dit laatste wordt als positief ervaren omdat er veel vraag is naar chrysanten met lange trosstelen. Deze worden vooral verwerkt in bloemstukken. De houdbaarheid van de chrysanten wordt vooral in de zomer als erg belangrijke eigenschap genoemd. Het ras Marble is weliswaar een moeilijk ras in de teelt maar het verdraagt het transport en zelfs wat uitdroging vrij goed zonder dat dit leidt tot houdbaarheidsproblemen. Het is vooral om die reden dat in de zomer in dit gebied meer dan 75% Marble in verschillende kleuren wordt geteeld. Er is wel behoefte aan

andere bloemvormen en -kleuren maar de meeste, nieuwere rassen geven houdbaarheidsproblemen. In herfst en winter zijn deze problemen minder groot zo dat in die periode ook vele andere rassen worden geteeld.

4.11. Oogst

De oogst vindt nog geheel op een ouderwetse manier plaats. Vooral door de ongelijke bloei moet er vaak worden doorgebost. Op die bedrijven die in het bed oogsten worden de bossen in de paden neergelegd en later opgehaald. Ook wordt er op nogal wat bedrijven in de schuur gebost. Grote aantallen takken worden dan opgehaald en naar de bosruimte gebracht. Hierdoor vindt nogal wat bladverlies plaats.

5. Afzet

Vrijwel alle bloemen en planten worden op regionale markten verhandeld. Voor dit gebied is de oude markthal in Pescia de verkooppaats.

Er was een mooie, grote nieuwe hal gebouwd, maar nu die klaar is, blijken de voorzieningen voor aan- en afvoer van de produkten niet goed te zijn en bovendien is die hal veel te duur.

Voorlopig wordt de nieuwe hal voor andere doeleinden, onder andere (bloemen)tentoonstellingen, gebruikt.

6. Samenvatting

De streek rond Pescia is een belangrijk bloementeelgebied. Na anjers is de chrysanth hier het belangrijkste gewas. De manier van telen is nog vrij traditioneel, duur en arbeidsintensief. Vanwege de houdbaarheid wordt vooral het ras Marble geteeld. De aangevoerde chrysanthen zijn erg lang, voldoende stevig maar anders van kwaliteit dan in Nederland. In Pescia wordt elke twee jaar een bloemententoonstelling gehouden en een bloemencongres georganiseerd. Voor meer informatie over de bloementeel in Italië wordt verwezen naar enkele artikelen in Nr. 22 en Nr. 46 van het Vakblad voor de Bloemisterij (1986).